

PRIŽGITE LUČI

Prizorišče prazno.

Iz ozadja je slišati gosli ali pihalo: poskušanje in uglaševanje. In poneha.

Zasliši se, iz ozadja, štrorkljanje: hoja, in zastane, in se utrga strašen govor, isti, kot bo v prvi repliki, a ne docela razumljiv, a samo začetek, in spet štrorkljanje, pride JOŽEF.

JOŽEF *se ustavi, otira si znoj, za hrbtom skriva šop papirja. Zdaj seve govori skoraj jasno, zraven se, češ od mraza, trese.*

»Nevihtna zimska noč, o, noč duhov,
v uhlje popotnika in v prste zebe
in dolga je snežena pot domov
in veter piha čisto brez potrebe.«

Uh, kako je vroče. *Pogleda papirje.* Veter piha brez potrebe? Če se bom hotel naučiti teh neumnosti, bom moral postati neumen.

Kdor zna to na pamet, pameti nima.

Ampak ko bi le zapihal veter.

Si sname klobuk, ki ga nima, in se pahlja z njim. Si da premor.

Iz ozadja se spet oglasi inštrument, zdaj poje sklenjeno in milo.

Jožef prisluhne. Raca na vodi? Glasba. 'Preklinjanje' se igralsko stopnjuje. Pri moj kokoš! Glasba. Tristo medvedov! Glasba.

Naj me žaba brcne! Naj me muha pohodi, če ni to ...

Nastopi GREGOR.

GREGOR *Seveda: se mi je zdelo, da slišim grozovito gledališko preklinjanje. »Pri moj piščanc!«*

JOŽEF Tako je.

GREGOR Tako je. Igralec. *Zaigra na inštrument.*

JOŽEF To muziko poznam. In tudi tega fanta muzikanta.

GREGOR Aha.

JOŽEF Aha?

GREGOR Aha aha.

JOŽEF Kaj aha aha?

GREGOR Saj bi si lahko mislili!

JOŽEF Tudi jaz bi si lahko mislili.

GREGOR Kaj bi si mislili?

JOŽEF Pa ti, kaj bi si ti lahko mislili? Ti si prvi rekel Aha.

GREGOR In rekel sem tudi Aha aha.

Pokažeta drug na drugega, hkrati.

JOŽEF Ljudi bi bilo treba opozoriti.

GREGOR A ja?

JOŽEF Spoštovano občinstvo! OPOZORILO O MUZIKANTU. *Iz parlanda bo prešel v petje.*

JOŽEF Na neki železniški postaji

so ondan opazili glasbenika,

znanega po tem, da se potika

z inštrumenti po slovenskih krajih

in nanje, ne vem, če boste verjeli,

svira, brenka, piha in udarja,

in oponaša slona in komarja

in ptic prhut in vrišč in let čebelji

in vlaka pisk in grom potresa,

zato pazite na ušesa!

GREGOR Ampak: Mi mamu radi, mi mamu radi,

& JOŽEF če nas od godbe bolijo ušesa,

mi mamu radi, mi mamu radi
 in vlaka pisk in grom potresa,
 mi mamu radi hupanje hup,
 mi mamu radi peklenski hrup,
 mi mamu radi, če nabijajo činele
 debele decibele!

JOŽEF *šepetaje: recitira.*

Njegovo muziciranje, povedano na kratko,
 je premočno in prehrupno in preglasno
 in zverinsko in pošastno,
 zloženo iz samih zvočnih odpadkov.

GREGOR Kaj pa opravljaš? Če bi se razvedela resnica o tebi ...

JOŽEF Ojoj?

GREGOR Spoštovano občinstvo, poslušajte pesem RESNICA O KOMEDIJANTU.

kupletek. Ste morebiti videli glumačča:
 obleko je zamenjal za kostuum,
 premajhen jopič, v prevelikih hlaččah,
 napravljen je kot hud nesporazuum.

JOŽEF Čakaj malo! A veš kaj!

GREGOR Če bognedaj kdaj vidite pajacce,

ki se igrajo kralje in rokovnjačče,
 in lepijo si brade in muštacce,
 tako ravnajte pa prav nič drugačče:

Si zatisne ušesa in zamiži, a odpre usta, da bi nadaljeval.

JOŽEF prime GREGORJA za usta.

JOŽEF *parlando.* Stopite bliže in si oglejte čudež,

ki ga iz sanj rojeva gledališče,

iz sanj: iz najčistejše srčne rude,
in globljih sanj v joku in smehu išče.

Nagel prehod v 'realistično'.

Pozdravljen, Gregor. Dolgo se nisva videla.

GREGOR Dolgo, Jožef. Kod si se potikal
zadnji čas?

JOŽEF No, ne potikal. Bolj sem ... iskal izraz.

GREGOR Aha. V čem je pa razlika.

JOŽEF Potepuh, ta se potika.

Mogoče to velja zate.

Jaz pa sem bolj ...

Beseda bo bolj prava,

če rečem, da sem taval.

Kod si pa ti brusil podplate?

GREGOR Prepuščal sem se beli cesti.

JOŽEF In se ustavljal v majhnih mestih?

GREGOR Bolj po deželi.

JOŽEF Po deželi se lepše tava.

GREGOR Povrh pa je povsod narava.

JOŽEF Povrh in spod. In kamor si prišel, si pel?

GREGOR Pel.

JOŽEF Ker si bil vesel?

GREGOR Mmmogoče ne zmeraj.

JOŽEF Ampak danes bolj ko včeraj?

GREGOR Mmmogoče.

JOŽEF Danes je vroče.

GREGOR Grda pripeka.

JOŽEF Ni za človeka.

GREGOR In kako se imaš?

JOŽEF Se imam.

GREGOR In si kar sam? *Si ga ogleduje.*

JOŽEF *molči, potem zavzdihne.*

GREGOR Ko sem te videl nazadnje, si imel družbo. Neka lutka ... Mislil sem, da sta par za vse čase?

JOŽEF Zapustila me je.

Odšla je s cestnim roparjem.

»Denar ali življenje!«

Denarja nimam, gospod ropar.

»Potem daj pa življenje!«

In ker je bila ona moje življenje, mi jo je vzela, jaz pa sem ostal sam in zapuščen.

GREGOR In ti še pisati ne more, saj kdor nima doma, nima naslova.

JOŽEF *poje.* Ni dneva, ni ure in ni pol trenutka,

da ne bi zavzdihal: Kje si, moja lutka?

O, kje si, edina, ki rad te imam?

Brez tebe tako nečloveško sem sam.

Kje si, moja lutka ...

Ej, leta in leta sva skupaj živela

(saj včasih bolj revno) od skupnega dela,

se zmeraj smejala ... ker solzice vmes

bile so le v igrah, nikoli zares ...

OBA Ko hodim po svetu, po mestih, po poljih,

ne znam pozabiti nikjer in nikoli

prelepih trenutkov, ko sva še vesela

drug z drugim ljubeče in srečno živela ...

JOŽEF ... Nekoč z mojo lutko.

GREGOR Uh, kako je pa ta žalostna ... Kod si hodil?

JOŽEF Povsod sem bil. Tu in tam.

GREGOR Ampak nisi stopil iz svoje kože ... Jožef.

JOŽEF Pa ti?

GREGOR Tu in tam in še marsikje.

JOŽEF Potemtakem – živiš dobro?

GREGOR Živim. Pa ti?

JOŽEF Živim. Nekako se že živi. Nekako že. A ne?

GREGOR Ja, seveda: že nekako. Kam si namenjen?

JOŽEF Kam pa naj bo ob takile uri namenjen igralec? *Pomembno.*
Predstavo imam.

GREGOR Kaj velikega?

JOŽEF *laže.* Pravzaprav – ne maram velikih predstav. Pri velikih predstavah je toliko igralcev, da se igralca med igralci komaj opazi. Če pa je predstava majhna, je moja vloga velika. Nocoj imam bolj majhno predstavo, in bom jaz velik ... Imam pravo predstavo. Veliko besedila, velika vloga, glavna vloga. Pa ti, kaj pa ti?

GREGOR Nekaj pesmim sem dal melodijo in jih hodim naokoli pet.

JOŽEF Pet, ne šest?

GREGOR Pet!

JOŽEF Križemsvet?

GREGOR Tudi jaz imam nocoj pomemben nastop. Občinstvo bo zelo strogo.

No, zdravo. *Ko da hoče kar oditi.*

JOŽEF Bi našel tudi zame kakšno vlogo?

GREGOR Kako, če imaš pa veliko majhno predstavo?

JOŽEF Pa bi si vendar – zate – vzel nekaj časa.

GREGOR Te mika slava in aplavz ali klobasa?

JOŽEF Kako bi rekel ... Namreč, tako je ...

GREGOR Da si želiš oboje.

JOŽEF *pove didaskalijo.* Jožef gleda v tla in nič ne reče.

GREGOR A zadnje čase nimaš predstav?

JOŽEF Pravzaprav ...

GREGOR Pravzaprav: žal?

JOŽEF Pravzaprav sem pozabljen, pozabljen in lačen ...

GREGOR Pa klobuk si izgubil pa strgal si hlače.

JOŽEF Tu neki pisun mi je verze skup spraval,
 a take, da ne obsedijo mi v glavi.

GREGOR *zapoje.* I – če se na verze zloži melodijo,
 potem,
 če kaj vem,
 pa že rajši sedijo.

JOŽEF No, pa poskusiva.

OBA O ZMOTI MATEMATIKE.

Pesem je dolga in nekako dvojna: izmenjujta se po preudarku.

Nekoč sta razšla se
 deklet in fantič:
 eden minus ena
 to manj je kot nič;
 ena minus eden
 je vsota prepičla,

bolj ko jo obračaš,
bolj prazna je ničla.

A srčeci sami
sta silno trpeli,
pa sta napisala
si pisemci beli:

češ, sam sem in sama,
in ker je še zmeraj
ljubezen med nama,
se nič ne obiraj,

preljubi, premila:
popraviva zmoto!
In sta poročila
se prvo soboto.

Ko sta se preštela
gospod in gospa,
bila sta vesela:
več sva ko dva,

zatoooooo
v hudi zmoti blodi
matematika:
ena in eden sta
vendar več kot dva!

In kaj njuno vsoto
za ta več poveča?
Toooo je sreča,
to je sreeeeeča!

Pri zaljubljenih
je ena in eden več kot dva!

V hudi zmoti blodi
matematika,
pri zaljubljenih
je ena in eden
več
od vsega sveta.

Pri zaljubljenih
matematika
ne velja!

GREGOR Je tale tvoj pisun zaljubljen?

JOŽEF Mogoče ... Najrajši piše o ljubezni.

GREGOR Ti verzi niso primerni.

JOŽEF Zakaj ne?

GREGOR Takšne pesmi niso za otroke.

JOŽEF Kakšne?

GREGOR Takšne, zaljubljene in ljubezenske in takšne.

JOŽEF Misliš, da ne?

GREGOR Mislim – ne vem. Ampak če vprašaš starejše ...

JOŽEF Misliš, da tudi ljubezen ni za otroke? Tule piše ...

Bo prešel v petje.

— Če ljubezen gleda na leta,

če ljubezen ni za otroke –

kaj zardevajo dekleta,

skrivajo obraze v roke?

— Če ljubezen naj počaka

ali pride naj pozneje,
kaj pa trese strah junaka,
ko sošolka se posmeje?

Zakaj pa ne poješ?

GREGOR *šepetaje*. Da ne bom hripav, ko se znajdem pred občinstvom.

JOŽEF Prosim?

GREGOR *šepetaje*. Pevčevo največje bogastvo je glas.

JOŽEF Če se ne boš drl, ne boš hripav.

GREGOR *šepetaje*. Ampak se včasih rad malo derem. *Se zadere*.

Je-je-je-je...

JOŽEF Ne zdaj. Zdaj pohitiva, čaka naju nastop. Na, primi veslo!

GREGOR *ga vzame*. Kaj naj z veslom?

JOŽEF A ne vidiš, da morava čez reko? A boš brodil? Ne bi rajši
veslala?

GREGOR Kakšno reko?

JOŽEF Tole reko. A si je ne znaš zamisliti? Stopi v čoln pa ne sprašuj.
Saj znaš veslati?

GREGOR Ne vem. Še nisem nikoli poskusil.

JOŽEF *naglo vesla*. Občinstvo v KRAJU PREDSTAVE že nestrpno čaka.
Veslata.

En, dva, en dva. No, daj, veslaj.

GREGOR Saj veslam.

JOŽEF Veslaj, veslaj in veslaj.

GREGOR Saj veslam.

JOŽEF Mudi se nama.

GREGOR Si bi ujela kakšno ribo? Lej jih, kar ven skačejo!

JOŽEF Veslaj.

- GREGOR Saj veslam.
- JOŽEF No, pa sva čez. A je bilo težko. Kaj pa leteti, znaš?
- GREGOR Leteti? No, v sanjah sem že letel.
- JOŽEF Bravo. Ker jaz ne znam. Razen če letenje igram. Ná pilotska očala. Razprostri krila, greva, poletiva!
- GREGOR Poletiva? Kakšna krila?
- JOŽEF Krila domišljije vendar! Zamiži, prižgi motor, vrrrr ...
- GREGOR Če imam pa polne roke vesel?
- JOŽEF Kje piše vesel? To se bere vesel. To se pravi, da si vesel! Ker zdaj imaš krila! Vzdigni glas: do re mi ...
- GREGOR Fa so la ti ...
- JOŽEF Tiiiiiiii ...
- GREGOR Tiiiiiiii ...
- JOŽEF Dobro, sijajno, tako se letiiiiii ...
- GREGOR Lahko odprem oči?
- JOŽEF Če se ti ne vrtiiiiii ...
- GREGOR Tiiiiiiiiii ...
- JOŽEF Vidiš, pa si igralec. Če si igralec, si lahko vse: letalec, jadralec, padalec, mornar ... Vzdignite veliko prednje jadro! Obrnite krmilo proti jugu! Samo predstavljati si moraš. –
- Lahko si drvar, pečar, zidar, mizar, mlinar, cesar, lahko si pastir kravar, svinjar ali ovčar. Recimo ovčar.

Ampak še zmeraj letita.

Prideš pred občinstvo utrujen in bos,
v rokah imaš majcen majcen kovček.
lahko tudi čisto prazen. Vidiš?
In ga odpreš in iz kovčka

skoči bela, mehka, volnata ovčka
in veselo zableja.

Vidiš?

GREGOR Beeeeee! Slišiš?

JOŽEF Aha. In vse okoli mora biti jutro, kajneda, sončno jutro.

GREGOR Aha. Pa ne prezgodaj, ko še spimo.

JOŽEF Aha. Ampak vsekakor zjutraj; in čisto lahen veter, ki prinaša
glasove ... In tamle: Triglav.

GREGOR *tih* *zapoje*. Ki jih govori tišina
iz globin brezdanjega spomina.

JOŽEF In ovčka se pase.

GREGOR In ovčka se pase ...

JOŽEF Verjel boš v ovčko in verjel boš vase

in vsi krog tebe bojo ovčke veseli:

videli jo bojo, ne samo vanjo verjeli.

Lej fante tam doli, u!, to bo košarka!

Viš Tineta, Janija, Zdravca pa Marka!

Največji, ta, ki zdajle meče žogo,

zadel je, Pavel, ujel pa jo je Bogo.

A vidiš?

GREGOR Jaz mižim. Jih vse poznaš?

JOŽEF Pa Štefan je pa Vasja pa še Blaž.

Ampak, kot kaže, jim deseti manjka.

GREGOR Pa narediva minutko pristanka!

JOŽEF Tako je. Zdaj sva padalca. Skočiva!

Saj te menda ni strah?

Si videl? Pristala sva na nogah?

Pristaneta, si podajata, se driblata, Jožef vrže. Gledata za žogo, ki odleti.

GREGOR Mogoče je, kjer sva pristala, njiva?

JOŽEF Kaj praviš? Na, ta je pa lepa!

Sámo korenje ...

GREGOR In leteča repa.

JOŽEF A sva pristala sredi zelenjave?

GREGOR Lej jih, kakšne prijazne zeljne glave!

JOŽEF *zgrabi GREGORa za bučo.* Pa buča, u, kako lepo debela!

Mu odtrga bučo, si jo nekajkrat odbije od tal kot prej žogo, vrže na koš.

GREGOR Ne, da ne bo še ta odletela!

Sploh pa, daj mi glavo nazaj.

Nikoli se ne ve, lahko da kdaj

nanese, da mi še pride prav.

JOŽEF Pa saj si že z glavo čisto brezglav.

Zdaj boš vsaj vedel, kaj je gledališče:

da v njem se vselej pravo glavo išče.

GREGOR In pri iskanju šele se zgubi.

JOŽEF Največkrat res. Nazaj si jo privij.

GREGOR Nosil jo bom na ramah, iz navade.

JOŽEF Ali pod pazduho ali pa v torbi.

GREGOR Na ramah se med ljudmi najbolj spodobi.

Pa še koristna je. Kaj vanjo pade.

JOŽEF *jo težka in si jo ogleduje.* Takale glava – jaz je ne bi vzela.

GREGOR Zame bo dobra, jaz le z njo bom cel.

Najbrž imamo svoje glave radi.

Daj, nazaj mi jo posadi.

JOŽEF Na, če jo hočeš, jo pa imej.

Bo dobra?

GREGOR Če bila je prej ...

Moja glava: to sem jaz.

Ko ne bi bil, kdor sem,

bi najbrž bil kdo drug.

Imel bi čist in mlad klobuk,

a ni mi tega mar:

jaz sem rad jaz,

kot sem ta čas ...

JOŽEF Najsi klobuk

je star

in vsak dan

bolj poklamfan ...

GREGOR Jaz sem najrajši jaz.

Si ti rad ti?

JOŽEF *vzrhuta s krili. Kikiriki!*

GREGOR Kaj se pa zdaj peteliniš? Aha, igraš petelina!

JOŽEF *zarjove, okorno hodi, zabruna. Urrrrjooov!*

GREGOR Kaj ti pa je? A? A si medved?

JOŽEF Igrati te učim.

GREGOR Aha, sem mislil, da igraš medveda, igraš pa učitelja.

JOŽEF Igram učitelja igre.

GREGOR Ki igra medveda. Naj igram učenca igre ali medveda?

JOŽEF Občinstvo čaka, sem ti že rekel, mudi se, sem ti že rekel. Hitro
zaigrajva naglico.

Igrata naglico.

GREGOR Joj, kako se medvedoma mudi!

- JOŽEF Joj, kako hitiva.
- GREGOR Joj, kako mi pohaja sapa. *Se naglo ustavi.*
- JOŽEF Kaj pa je?
- GREGOR Če naj ti jaz pomagam igrati, mi ti pomagaj peti. A znaš kakšno?
- JOŽEF Kakšno že. Ampak kákšno?
- GREGOR *Se zadere.* Je-je-je-je... Dajva kakšno nikakršno. Je-je-je-je... *Šepetaje.* Včasih se rad malo derem. Tako se krepí glas. Je-je-je-je...
- JOŽEF *ugiba nadaljevanje.* Ježek ...
- GREGOR Ča-ča-ča...
- JOŽEF Čaka ...
- GREGOR Je-je-je-je...
- JOŽEF Jesen? Jesensko noč pod je...
- GREGOR Je-je-je-je...
- JOŽEF Pod jelko ...
- GREGOR La-la-la-la...
- JOŽEF Lačen na moč, kdaj mu pa...
- GREGOR Pa-pa-pa-pa...
- JOŽEF Pade?
- GREGOR Te-te-te...
- JOŽEF Te-te-te... Tepka na bodičasti ...
- GREGOR Hr-hr-hr-hr...
- JOŽEF Hrbet?
- GREGOR Hr-hr-hr-hr...
- JOŽEF Saj tepke ne rastejo na jelkah!
- GREGOR Hr-hr-hr-hr... Hripav bom!

JOŽEF »Tako se krepi glas.«

GREGOR Joj, kako se mudi!

JOŽEF Joj, kako hitiva.

GREGOR Joj, kako mi pohaja sapa. *Se naglo ustavi.* Igrajva, da se nama še nič ne mudi, da je šele zgodnje jutro – poslušaj, kako ga pričaram! –, *Zaigra na inštrument.* in igrayva, da sem jaz učitelj petja, ti pa učenec.

JOŽEF Če ne boš prestrog.

GREGOR Nič se ne boj. Učil te bom z dobrimi zgledi. –

Poslušaj jutro: slavni zborček ptičev,
in pojejo sijajno, bom priznal,
le eden je dve noti višje kričal;
pa pravi zborovodja bi ga ugnal.

JOŽEF Mogoče gozdni duh te v službo vzame:

pa ptičji zbor bo pel po tvoji vseči
in tvoje pesmice iz prazne slame ...

GREGOR Ne, to bi na svetu greh bil najnajvečji.

Zato je polje plano in je gozd
in je daljava nad obzorno črto
in je nad pesmijo nebo odprto,
ker pesem potrebuje – kaj? – prostost.

JOŽEF Čeprav?

GREGOR Čeprav ni prav, pa tale pevec,
ga slišiš, južno, vzhodno in z leve –

JOŽEF Prekaša in tebe in mene, prekaša,
nama je zlahka kos, čeprav ni kos.
Neumnost. Ta dovtip je bos,
kar daj mi eno na nos.

GREGOR Lepo poje. Zgledno!

JOŽEF Škrjanec. BILO BI NAMA V ČAST, GOSPOD ŠKRJANEC.

GREGOR *zapojeta*. Bilo bi nama v čast, gospod Škrjanec,

& JOŽEF če bi se v pesmi pridružili nama:

kot trio zlijmo skup glasove ubrane,
te pesmice ne bova zmogla sama.

Tako visoko, kakor vi žgolite,

ne gre tenor ne bariton ne bas,

glasilke vaše zmeraj so umite,

in zmeraj čist in jasen je vaš glas.

Vi boste zgoraj pilili višine,

midva godljala, kar spodaj ostane,

saj pesem malo traja, hitro mine:

zapijete z nama, o gospod Škrjanec!

Bilo bi nama v čast, gospod Škrjanec!

JOŽEF A je odletel?

GREGOR Ti se kar naprej nekaj napihuješ, ampak da boš vedel, glasba in
petje sta bila prej kot glumaštvo.

JOŽEF V vsakem petju je tudi nekaj igre. In ne pozabi na ples.

GREGOR To je pa nazadnje res.

JOŽEF Tudi ti se ne repenči. Ne glasbe ne igre ni brez občinstva. Zato pa igralci in glasbeniki pogosto sodelujemo. Včasih tudi prijateljujemo.

GREGOR Včasih, a ne, pa tekmujemo?

JOŽEF Včasih, kdaj pa kdaj. *Premor*. Vse na svetu je samo včasih.

OBA Kot na valujočih žitnih poljih
 raste v debelih klasih
 težki in trpki dokončni nikoli
 in na redko kot mak sladki včasih.

JOŽEF Pôzna sva!

GREGOR Včasih sva pozna.

JOŽEF Včasih zamudiva. Nikoli pa ne prideva nikoli.

GREGOR Včasih pa nikoli ne prideva.

JOŽEF In včasih prideva včasih.

GREGOR Joj, kako se mudi!

JOŽEF Joj, kako hitiva.

GREGOR Kako mi pohaja sapa!

JOŽEF Igralstvo je že tisočletja stara, plemenita obrt.

Pričara in boleost in vedrino,
 in radost in gorje spominov,
 pričara in upanje in strah,
 in življenje in smrt
 ni mrzli dah.

Na odru nastopa grožnja in nastopa uteha.

Koliko solz in koliko smeha.

GREGOR Glasba je ves svet. Glasba govori o vsem človeškem:
 ne z besedami, s samimi zvoki in tišinami

izgovarja, upeva in izpeva svet.

Glasba govori umu prek naših čutov.

JOŽEF Glasba in beseda v gledališču zlita v eno spregovorita z novo, silnejšo močjo.

GREGOR V operi. *Zapoje začetek kakšne znane arije.*

JOŽEF Tudi jaz sem igral – ali pa še bom, če ne jaz, pa kakšen drug igralec – največje stvaritve največjih umov.

»Biti ali ne biti, je vprašanje ...«

GREGOR Tako kot jaz dajem glas, če ne jaz, pa kakšen drug pevec, največjim dragotinam človeškega duha. *Zapoje kaj v ilustracijo.*

Veslanje se je bilo upočasnilo, zdaj zastane. Premor v zamišljenju.

JOŽEF Joj, kako hitiva. *Naglo spet zavesla.*

GREGOR *napravi nekaj zavesljajev. Kako mi pohaja sapa! Neha veslati. Poslušaj, kako se mudi! Zaigra na inštrument.*

JOŽEF Pogledj, kako se mudi. *Glumi naglico.* In ti še ne znaš igrati.

GREGOR In ti še ne znaš peti. Veš katero dajva! *Se za intonacijo zadere.*
Je-je ...

JOŽEF TRI MRAVLJICE.

OBA *zapojeta.* Pravljičarju iz pravljice,
že čisto iz začetka,
so ušle tri čedne mravljice:

Metka, Cvetka in Betka ...

Razteple so se v širni svet

in se zgubile skoraj ...

JOŽEF Metka, Cvetka in Betka ...

OBA V deželi sanj, v gozdu besed

in v pikah zvezd tam zgoraj.

GREGOR Tako pravljicar pravljice

mravljinčje ni končal,

»O, kje ste, moje mravljice?

To ni lepo ne prav!«

OBA »Ni prav, ni prav, ni prav, ni prav, ni prav, ni prav« ...

JOŽEF Do samih zvezd

ves gozd je vzdihoval,
in jež in polž in hrast in brest,
samo ...

OBA »Ni prav, ni prav, ni prav!«

JOŽEF Metka, Cvetka in Betka ...

GREGOR Ne, ne, Jožef, to se zapoje takole: Metka, Cvetka iiiiin Betka
... Tupa-dabadi, tu du! Razumeš? Poskusi.

JOŽEF Tupa-dabadi, tu du!

GREGOR Metka, Cvetka iiiiin Betka!

JOŽEF Metka, Cvetka iiiiiiiiiiiiiiiin Betka

GREGOR Iiiiiin!

JOŽEF Iiiiiiiiiiiiiin!

GREGOR A so sklenile mravljice:

»Zaman nas boš iskal,
prostost je več od pravljice,
naj prav bo al neprav.«

JOŽEF Metka, Cvetka iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiin Betka ...

OBA Ni pravljice, a je prostost,
je v sanjah daljnih zvezd,
je prost in živ globoki gozd
samemu sebi zvest.

JOŽEF Metka, Cvetka iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiin Betka ...

OBA Zbežale so tri mravljice
iz samega začetka
neke mravljinčje pravljice ...

JOŽEF Metka, Cvetka iiiiin Betka ...

GREGOR Ni še dobro. *Zavzdigne kazalec.* Veliko moraš še vaditi. Vsak dan delaj dihalne vaje.

JOŽEF Ja ja, učitelj mora biti strog!

GREGOR Ne gre brez domačih nalog.

JOŽEF Posebno učitelj petja!

GREGOR Nikoli

se vsega ne naučimo v šoli.

JOŽEF Ja. Čeprav sem igralec že leta,

se bom igranja učil,

dokler bom živ.

GREGOR A še zmeraj hitiva?

JOŽEF Čedalje bolj hitiva, zato se malo usediva. Tukajle je, vidiš,

klopca. *Ne sedeta.*

OBA Kakšna lepa klopca!

GREGOR In kakšen lep razgled.

JOŽEF Vidiš tamle doli reko, ki sva jo preveslala?

GREGOR Vidiš tamle gori oblak, skozi katerega sva letela?

JOŽEF Tamle je pa njiva zraven igrišča za košarko, kamor sva doskočila s padali!

GREGOR In tamle Triglav, ki sva ga omenila.

JOŽEF In gospod Škrjanec žgoli, ga slišiš?

GREGOR Slišim. In ovčka se pase in bleja bleja.

JOŽEF Slišim.

OBA Kakšen lep razgled!

JOŽEF In gozd, kjer se potepajo tri vesele mravljice.

GREGOR U, kako sediva!

JOŽEF Strašna naglica. Sem že čisto upehan.

GREGOR Joj, kako se mudi!

JOŽEF Joj, kako hitiva.

GREGOR Joj, kako mi pohaja sapa.

JOŽEF Gotovo si vesel, ker boš nastopil kot igralec.

GREGOR Ti pa najbrž še bolj, ko boš pel ...

JOŽEF *otožno zapoje.* Kje si, moja lutka?

O, kje si, edina, ki rad te imam?

Brez tebe tako nečloveško sem sam.

Kje si, moja lutka ...

GREGOR No, kaj bolj veselega. Ali vsaj kaj manj otožnega.

JOŽEF Ja, na svetu sta in veselje in žalost, ampak ...

GREGOR Ampak imamo rajši veselje.

JOŽEF VESELA PESEM O ŽALOSTI.

GREGOR Ja, tudi take so.

JOŽEF Nekoč je nekje v nekem mestu živela

gospa, ki bila je najbolj vesela,
kadar lahko se je v sobo zaprla,
in se izjokala globoko iz grla:

OBA Joj, joj, joj, ueu, ueu, ueu!

Kako lepo je,

če žalost v srcu gloje!

Joj, joj, joj, ueu, ueu, ueu!

Ko je hudo, je prelepo!

GREGOR Kadar so ji solze po licih polzele,

takrat ni gospe je bilo bolj vesele,

bila je izvirček solznega potoka,

gospa, ki je srečna, le kadar se joka.

OBA Joj, joj, joj, ueu, ueu, ueu!

Kako lepo je,

če žalost v srcu gloje!

Joj, joj, joj, ueu, ueu, ueu,

solza za solzo pada,

jaz se jokam rada!

GREGOR Vpraša. Je kaj občinstva?

JOŽEF Kuka skozi zaveso. Nekaj ga je že.

GREGOR Živčno hodi sem ter tja. Kakšno pa je? Potem uglašuje kitaro in se tiho odkašlja.

OBA Ne ta ne oni ne more skriti hude živčnosti pred nastopom. Temu se reče trema. PESHICA O TREMI.

Oba naju privija trema.

Dobro znana je obema.

Takole naju ima v pesti,

da morava se malo tresti.

Tako minutke pred predstavo

preživljamo hudo nezdravo:

srce razsaja, obliva te znoj –

kaj že ne začnemo: začniva takoj!

JOŽEF Spoštovano gledalstvo bom nagovoril s temile besedami:

»Ljube gledalke ve, gledalci spoštovani,

vsi, ki ste radovedni zbrali se v dvorani ...«

Zdaj začneva! En dva tri: pazi!

Začenjamo predstavo!

GREGOR Začenjamo igro z godbo in petjem!

OBA Prižgite luči!

Mogoče za po poklonu.

JOŽEF Ampak nekaj pa je čudno:

 kakšna je ta igra, ki se konča tam,

 kjer naj bi se začela?

OBA Prižgite luči!